

ΜΠΟΡΕΙ ΕΝΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΝΑ ΜΕΙΝΕΙ ΕΓΚΥΟΣ;

Σειρά: Γνώση και Ψυχαγωγία
Απόδοση στα ελληνικά: *Νότα Λαζαράκη*
Υπεύθυνη Έκδοσης: *Νότα Λαζαράκη*
Επιμέλεια: *Κυριάκος Εμμανουηλίδης*
Σελιδοποίηση-Σχεδιασμός Εξωφύλλου: *Ιωάννα Δημοπούλου*

Τίτλος πρωτοτύπου:
CAN A GUY GET PREGNANT?
SCIENTIFIC ANSWERS TO EVERYDAY
(& NOT-SO-EVERYDAY) QUESTIONS

Για την αγγλική γλώσσα:
© Copyright 2006, Bill Sones and Rich Sones

Για την ελληνική γλώσσα:
© Copyright 2008, ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΟΥΚΑΜΙΣΑΣ

ISBN: 978-960-98071-4-2

Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο, μέσο και μέθοδο αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, μετάφραση, διασκευή, θέση σε κυκλοφορία, παρουσίαση, διανομή, και η εν γένει πάσης φύσεως χρήση και εκμετάλλευση του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμηματικά, καθώς και της ολικής αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου (στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης κ.λπ.) και του εξωφύλλου του σύμφωνα με τις διατάξεις της υπάρχουσας νομοθεσίας περί προστασίας πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων περιλαμβανομένων και των σχετικών διεθνών συμβάσεων.

Σωτήρος και Αλκιβιάδου 132, Τ.Κ. 185 35 Πειραιάς
τηλ.: 210 4112507, fax: 210 4116752
url: www.poukamisas.gr, e-mail: publications@poukamisas.gr

Μπορεί ένας
*άνδρας...
να μείνει έγκυος;

Μετάφραση:
Νότα Λαζαράκη

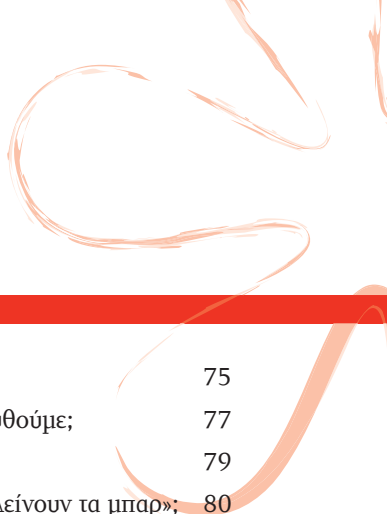
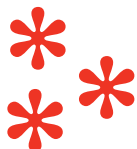
Περιεχόμενα

Πρόλογος	11
----------	----

ΣΩΜΑ

Οι άνθρωποι έχουν λευκές και κόκκινες μυϊκές ίνες, όπως τα κοτόπουλα;	17
Μπορούν οι άνθρωποι να βγάλουν κέρατα στο κεφάλι τους;	18
Είναι δυνατό οι άνθρωποι να εγκληματήσουν, ενώ κοιμούνται;	20
Βλέπουν οι τυφλοί στα όνειρά τους;	22
Προβλέπουν τα όνειρα το μέλλον;	24
Οι σιαμαίοι πεθαίνουν μαζί;	25
Απομακρύνονται οι κρεατοελιές με τη θέληση;	27
Γιατί τα πρόσωπά μας έχουν αυτή τη μορφή;	28
Μπορεί κάποιος να αρρωστήσει τρώγοντας τις ακαθαρσίες της μύτης του;	31
Τι απογίνεται η θερμότητα του σώματος, όταν φεύγει από αυτό;	32
Γιατί οι άνδρες έχουν θηλές;	34
Είναι δυνατό κάποιος να τραυλίζει σε μια γλώσσα και να μιλά κανονικά σε κάποια άλλη;	35
Μπορούν να ασπρίσουν τα μαλλιά ενός ανθρώπου σε μία νύχτα;	36
Υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν «αέριες στιγμές»;	37
Τα όνειρα βοηθούν να σταματήσουμε το κάπνισμα και να χάσουμε βάρος;	38
Είναι δυνατό κάποιος να χειρουργήσει το ίδιο του το σώμα;	39
Μπορεί ένας άνδρας να μείνει έγκυος;	41

Υπάρχει περισσότερη ανθρώπινη σάρκα στη Γη από κάθε άλλο είδος;	43
Πόσο ευαίσθητες είναι οι πέντε αισθήσεις;	44
Με ποιο κόλπο κινούν μερικοί άνθρωποι τα αυτιά τους;	45
Γιατί βλέπουμε φωτεινά σημεία όταν πιέζουμε τα κλειστά βλέφαρά μας;	46
Οι υπονοβάτες βλέπουν όνειρα ενώ περπατούν;	48
Θα είναι ποτέ εφικτή η κατάψυξη των ανθρώπων και η μελλοντική επαναφορά τους στη ζωή;	49
Θα μπορούσε ένας σύγχρονος άνθρωπος να νικήσει έναν Νεάντερταλ σε αγώνα πάλης;	51
Είναι δυνατό να κρεμαστεί κάποιος από τα μαλλιά χωρίς αυτά να ξεριζωθούν;	53
Γιατί οι παλαιστές του sumo είναι τόσο χοντροί;	54
Μπορούν οι άνδρες να θηλάσουν;	55
Μπορεί να ζήσει ένα σώμα χωρίς κεφάλι;	57
Εάν λιμοκτονούμε, μπορούμε να φάμε τα ρούχα μας;	59
Υπάρχουν ψευδο-εγκυμοσύνες στους άνδρες;	60
Μπορεί ένας άνθρωπος να λάμπει σαν πυγολαμπίδα τρώγοντας την κατάλληλη τροφή;	62
Υπάρχουν τρίδυμα σιαμαία;	63
Μπορούν τα οξέα του στομάχου να διαλύσουν ένα αυτοκίνητο;	65
Γιατί άνδρες και γυναίκες είναι αριθμητικά ίσοι;	66
Πώς μπορούν και βαδίζουν σε αναμμένα κάρβουνα οι πυροβάτες (αναστενάρηδες);	67
Μπορεί να ζήσει ένα κεφάλι χωρίς σώμα;	68
Μπορεί το σεξ να θεραπεύσει τον πονοκέφαλο;	71
Μπορούμε να πιούμε τα ούρα μας αν πεθαίνουμε από δίψα;	72

ΑΓΑΠΗ

Γιατί τα φιλιά είναι τόσο δημοφιλή;	75
Πόσο χρόνων πρέπει να είμαστε για να ερωτευθούμε;	77
Τα αντίθετα έλκονται;	79
Γιατί τα «κορίτσια γίνονται ομορφότερα όταν κλείνουν τα μπαρ»;	80
Βοηθά να εξασκούμαστε στα φιλιά σε άψυχα αντικείμενα;	81
Πόσο εκλεκτικοί είναι οι άνθρωποι στα ερωτικά ραντεβού τους;	82
Ο κίνδυνος συμβάλλει στο ειδύλλιο;	83
Πώς μπορούμε να γνωρίζουμε εάν θα κρατήσει ένας γάμος;	84
Το ύψος παίζει ρόλο στην αγάπη;	86
Όλοι οι άνθρωποι φλερτάρουν με τον ίδιο τρόπο;	87
Γιατί χωρίζουν τόσα πολλά ζευγάρια;	88
Μπορεί ένα όνειρο να οδηγήσει σε αληθινή αγάπη;	90
Γιατί είναι τόσο αλλοπρόσαλλη η αγάπη;	91
Συμβάλλει η μουσική στον έρωτα;	92
Είναι καλύτερα να χωρίσεις τον αγαπημένο σου ή να σε χωρίσει εκείνος;	94
Είναι αποτελεσματικό να παριστάνεις τον «δύσκολο»;	95
Οι άνδρες ονειρεύονται περισσότερο τις συζύγους τους, άλλες γυναίκες ή άλλους άνδρες;	96
Υπάρχουν ειδύλλια σε όλους τους πολιτισμούς;	97
Μπορεί κάποιος να είναι αλλεργικός στα φιλιά;	98
Γιατί είναι τόσο δύσκολο να μιλάς σε κάποιον με τον οποίο είσαι ερωτευμένος;	100
Πώς ήταν τα ειδύλλια όταν ο Σέξπιρ έγραψε το <i>Ρωμίος και Ιουλιέτα</i> ;	102

ΘΑΝΑΤΟΣ

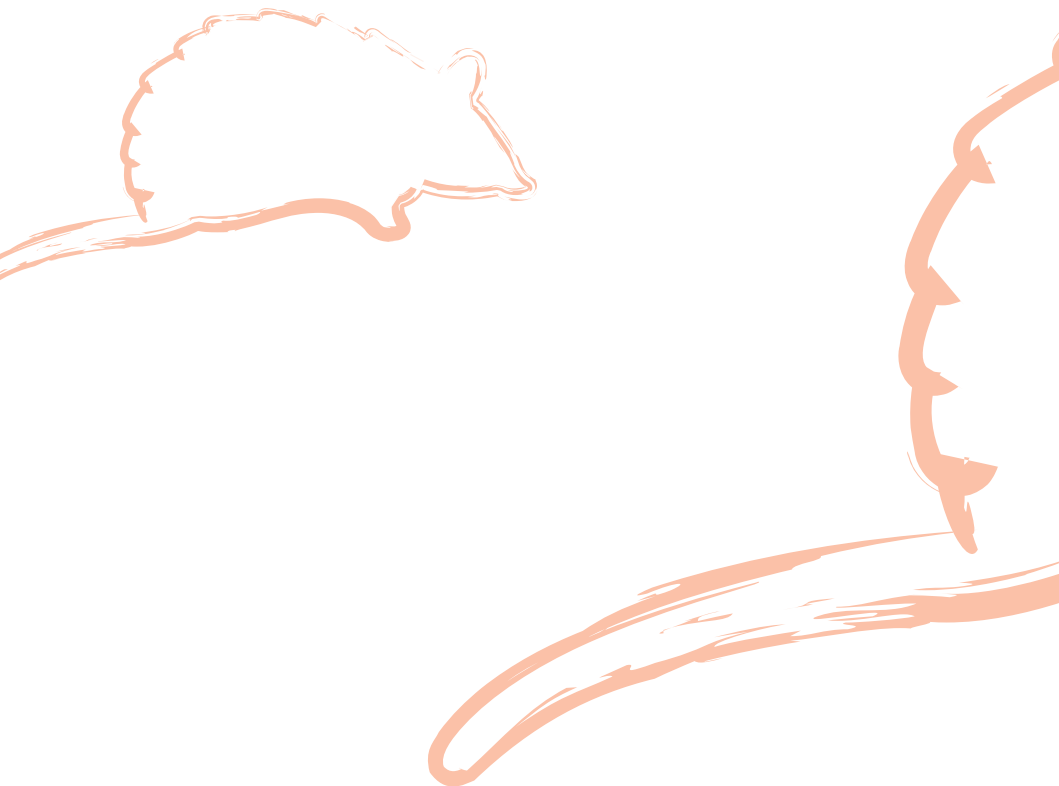
Πόσο καιρό μπορεί να μείνει κανείς θαμμένος ζωντανός;	105
Υπήρχαν πράγματι οι βρικόλακες;	107
Μπορεί ένα νεκρό σώμα κυριολεκτικά να στροβιλίζεται στον τάφο του;	108
Μπορεί ένας άνθρωπος να πεθάνει, ενώ βλέπει σεξουαλικά όνειρα;	109
Το εναλλασσόμενο ή το συνεχές ρεύμα σκοτώνει πιο γρήγορα;	110
Είναι διαφορετική η μαγνητική τομογραφία ενός νεκρού από εκείνη ενός ζωντανού;	112
Ξυπνούν μερικές φορές οι ασθενείς κατά τη διάρκεια χειρουργικής επέμβασης;	114
Μπορεί μια κατάρα μαύρης μαγείας να σκοτώσει;	115
Μπορεί ένα τρομερό ατύχημα να μην προκαλέσει πόνο;	117
Πώς είναι να πεθαίνεις στο διάστημα;	118
Μπορεί ένα κέρμα που πέφτει από πολύ ψηλό κτίριο να διαπεράσει το κεφάλι ενός ανθρώπου;	121
Μπορεί ένα κεφάλι που κόπηκε σε γκιλοτίνα να αισθανθεί το χτύπημά του στο έδαφος;	122
Θα έτρωγε μια γάτα ή ένας σκύλος το νεκρό αφεντικό του εάν έμεναν μόνα και νηστικά;	125
Είναι συνηθισμένο να πεθάνεις στην τουαλέτα;	126
Μπορεί κάποιος να πεθάνει από τα γέλια;	127
Μπορούν τα όνειρα να προειδοποιήσουν για μελλοντικές ασθένειες;	128

Εάν πεθάνεις σε ένα όνειρο, θα πεθάνεις στην πραγματικότητα στον ύπνο σου;	131
Ποια τροφή αρρωσταίνει τους περισσότερους ανθρώπους;	132
Είναι δυνατό να φοβηθείς μέχρι θανάτου;	134
Μπορεί μια μαύρη τρύπα να μας σκοτώσει όλους;	136
Είναι παράλογο να φοβάσαι ότι θα ταφείς ζωντανός;	138

ΖΩΑ

Ένας χρόνος «σκυλίσιας» ζωής ισοδυναμεί πράγματι με επτά ανθρώπινα έτη;	141
Πόσο διαφέρει η σεξουαλική πράξη των ζώων από των ανθρώπων;	142
Εάν ένα δηλητηριώδες φίδι δαγκώσει το σώμα του, θα πεθάνει;	143
Υπνωτίζονται τα ζώα;	144
Όταν ένας κεραυνός πέφτει στο νερό, πεθαίνουν όλα τα ψάρια;	146
Μπορούν άνθρωπος και χιμπαντζής να δισταυρωθούν;	148
Μπορεί ένας σκύλος να πει εάν το αφεντικό του είναι άρρωστο;	150
Θα ξέφευγε κάποιος άνθρωπος εάν τον καταδίωκε ένας δεινόσαυρος;	152
Τα μάτια των σκύλων έχουν οπτική οξύτητα 10/10;	153
Οι χιμπαντζήδες αναγνωρίζουν τον εαυτό τους στον καθρέφτη;	155
Παρακολουθούν τηλεόραση οι σκύλοι;	157
Αρέσει στα ζώα το αλκοόλ;	159
Γιατί οι σκύλοι γίνονται τόσο καλά κατοικίδια;	160
Ο σκύλος ή ο άνθρωπος έχει το δυνατότερο δάγκωμα;	162
Ποιο είναι το μεγαλύτερο πλάσμα που έζησε ποτέ στη Γη;	163
Με ποιον τρόπο τα φίδια καταβροχθίζουν ολόκληρα μεγάλα ζώα;	164
Μπορούμε να χορηγήσουμε φάρμακα για ανθρώπους σε άρρωστους σκύλους και γάτες;	165

Υπάρχουν «αθόρυβα» έντομα;	167
Γιατί υπάρχουν δεισιδαιμονίες για τις γάτες και όχι για τους σκύλους;	168
Πώς επικοινωνούν τα δελφίνια με τους συντρόφους τους και τους μεταφέρουν όσα έχουν παρατηρήσει;	170
Μόνο τα θηλαστικά πέρδονται;	172
Ποιο είναι το πιο σκληρό υλικό που παράγεται από ζώο;	175
Ποιο ζώο έχει το δυνατότερο δάγκωμα όλων των εποχών;	176
Ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος να ξεφύγεις από έναν κροκόδειλο;	178
Πόσο ψηλά μπορούν να πετάξουν τα έντομα;	179
Μπορούν οι χιμπανζήδες να παρακολουθήσουν ερωτικές ταινίες;	180
Θα σκοτωθεί ένας ποντικός εάν πέσει από ουρανοξύστη;	181

Στον τοίχο ενός δωματίου εργασίας, σε κάποιο σπίτι στο Κλίβελαντ, υπάρχει ένας παγκόσμιος χάρτης διαστάσεων περίπου 1x2 μέτρων, πάνω στον οποίο 60 περίπου χρωματιστές καρφίτσες κυκλώνουν τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά αλλά διασκορπίζονται και σε χώρες των έξι ηπείρων – Ζάμπια, Νότιο Αφρική, Νέα Ζηλανδία, Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, Σρι Λάνκα, Ιρλανδία, Γρανάδα, Τρίνιταντ... Αυτές οι επισημάνσεις αντιπροσωπεύουν συνδρομές από περιοδικά, εφημερίδες και δικτυακούς τόπους στην εβδομαδιαία ηλεκτρονική μας στήλη ερωτήσεων και απαντήσεων με τίτλο «Παράξενο κι όμως Αληθινό», που ξεκίνησε το 1996 ως αποτέλεσμα εβδομαδιαίων συγκεντρώσεων με φίλους, συνοδευόμενες από κατανάλωση άφθονης μπύρας σε κάποιο τοπικό μπαρ. Κάθε Πέμπτη το τραπέζι μας ήταν ρεζερβέ για τους «φιλόσοφους» της παρέας. Ένα βράδυ, κάποιος από τους φίλους είπε: «Πρέπει να καταγράψετε μέρος από αυτό το υλικό», κι έτσι γεννήθηκε το «Παράξενο κι όμως Αληθινό».

Δεν υποψιαζόμασταν ότι θα αναγνωριστεί παγκόσμια, θα κερδίσει μια πρόταση συνεργασίας από την Κοινοπραξία των Times του Λος Άντζελες, θα επιλεγεί από το περιοδικό *Boy's Life* (την έκδοση για παιδιά), και θα έρεαν στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μηνύματα από τα τέσσερα σημεία του κόσμου καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας και της νύχτας.

Πολλές φορές έχουμε επισημάνει ότι πρόκειται για ένα φαινόμενο που υποκινείται από το διαδίκτυο. Όλες οι στήλες κυκλοφορούν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, καθώς είναι ερωτήσεις που απευθύνονται σε ερευνητές. Σταχυολογήσαμε συνδρομητές μέσω της επιμελούς μαζικής αποστολής e-mail σε καταλόγους δι-

ευθύνσεων από εφημερίδες και περιοδικά. Συχνά οι ιδέες για νέα θέματα στέρευαν μέχρι το επόμενο σερφάρισμα στο διαδίκτυο ή την αποστολή μηνυμάτων από αναγνώστες.

Λοιπόν, τι επιθυμείτε να γνωρίζετε; Αν μπορεί μια κατάρτα μαύρης μαγείας να σας σκοτώσει; (Πιθανόν.) Εάν παρακολουθούν τηλεόραση οι σκύλοι; (Δύο γαβγίσματα = «Ναι».) Εάν ένα κεφάλι που αποσπάστηκε από την γκιλοτίνα διατηρεί τις αισθήσεις του ενώ κείται στο έδαφος; (Σε ορισμένες τουλάχιστον περιπτώσεις, οι ειδικοί απαντούν πως τις διατηρεί!) Εάν βλέπουν οι τυφλοί στα όνειρά τους; (Εάν κάποτε διέθεταν την αίσθηση της όρασης, τότε ναι.) Εάν ένα κέρμα που πέφτει από την κορυφή ενός ουρανοξύστη, μπορεί να διαπεράσει το κεφάλι ενός ανθρώπου; (Όχι, συνεπώς μην μπειτε στον κόπο.) Εάν μπορεί κάποιος να επιβιώσει στην καυτή έρημο πίνοντας τα ούρα του; (Άσπρο πάτο!) Εάν υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν «αέριες στιγμές»; (Μπορεί να το πιστεύουν, αλλά...)

Πιστεύαμε ανέκαθεν ότι ένα μεγάλο μέρος της ζωής είναι το πηλίκιο Θαυμασμού/Θυμηδίας. Πεποίθησή μας για τη στήλη ήταν πως καθετί έπρεπε να τεκμηριώνεται ή τουλάχιστον να υποστηρίζεται ως εικασία από επιστημονικές πηγές. Για τον λόγο αυτό, εάν αναζητάτε εισηγήσεις σχετικές με εξωγήινους που παρακολουθούν τις τηλεφωνικές σας συνομιλίες ή νεκρούς φίλους που επιστρέφουν ως επισκέπτες, παρακολουθήστε τηλεόραση. Εάν, αντίθετα, επιθυμείτε να γνωρίζετε την ερμηνεία πραγματικών φαινομένων που συμβαίνουν στον πραγματικό κόσμο, σας παροτρύνουμε να συνεχίσετε το διάβασμα.

Η ευκαιρία για την έκδοση ενός βιβλίου μας προέκυψε μέσω της εύνοιας των τυχαίων ανακαλύψεων. Όντας διαρκώς στην αναζήτηση καινούργιου υλικού για το «Παράξενο κι όμως Αληθινό», αποστείλαμε e-mail στις εκδόσεις Pi περιγράφοντας τη στήλη μας και αιτούμενοι την ευγενή προσφορά αντιτύπων των βιβλίων του ειδικού της εμβιομηχανικής R. McNeill Alexander και του φυσιολόγου-ειδικού επί των ονείρων J. Allan Hobson από το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ. Η απάντηση ανέφερε ότι τα βιβλία είχαν ήδη αποσταλεί

και θεωρήσαμε ότι το θέμα είχε κλείσει. Μερικές ημέρες αργότερα, δεχτήκαμε ένα τηλεφώνημα από τον βοηθό επιμελητή έκδοσης της Pi Press, Jeff Galas. Ορμώμενος από την περιγραφή μας και την περιήγησή του σε διάφορους δικτυακούς τόπους, που είχαν αποθηκευμένες στήλες με θέμα «Παράξενο κι όμως Αληθινό», αισθάνθηκε ότι διαθέταμε τις προϋποθέσεις για ένα πετυχημένο βιβλίο.

Περήφανοι και ενθουσιασμένοι, επιθυμούσαμε να δράσουμε. Αποφασίσαμε ότι όλα τα βιβλία ερωτήσεων και απαντήσεων θα σχεδιάζονταν ανάλογα με τις ήδη καταγεγραμμένες στήλες. Υπό αυτή την έννοια, συμφωνήσαμε στην κατηγοριοποίηση σε τέσσερις μόνο ενότητες (Σώμα, Αγάπη, Θάνατος, Ζώα), στην προσθήκη εικονογράφησης για το ένα τέταρτο των θεμάτων και στην έκδοση του βιβλίου τον Νοέμβριο του 2005 με τον τίτλο, *Can a Guy Get Pregnant: Scientific Answers to Every Day and Not-So-Everyday Questions*.

Είχαμε στη διάθεσή μας υλικό οκτώ ετών, τις προσωπικές μας προτιμήσεις και τις αντιδράσεις αναγνώστων, ερευνητών και επιμελητών έκδοσης. Οι σκιτσογράφοι σχεδίασαν γρήγορα, πρόθυμα και παιχνιδιάρικα – όσο ακριβώς χρειαζόταν. Επιπλέον, ο Jeff αποδείχτηκε ο πλέον ευγενής και ικανός εκδότης με τον οποίο θα ευχόταν κάθε συγγραφέας να συνεργάζεται.

Τόσο το βιβλίο όσο και η στήλη αποτελούν για εμάς πρόκληση και ανταμοιβή. Έχουμε αντιμετωπίσει έναν ευχάριστο γαλαξία ερωτήσεων και είμαστε ευγνώμονες σε αναγνώστες, όπως εκείνος που αναρωτιόταν εάν θα ήταν διαφορετικός στην περίπτωση που οι γονείς του περίμεναν πέντε λεπτά πριν επιδοθούν στη σεξουαλική πράξη που έφερε τη σύλληψή του.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τους πολυάριθμους ερευνητές από διάφορα κολέγια και πανεπιστήμια σε όλον τον κόσμο, που με γενναϊοδωρία επαλήθευσαν και διόρθωσαν τις απαντήσεις μας, συμβάλλοντας στην ακριβή διατύπωσή τους. Σε πολλές περιπτώσεις, οι ερευνητές έλαβαν μόνο τις ερωτήσεις –με ποικίλη θεματολογία, όπως ανθρωπολογία, κοσμολογία, γλωσσολογία, αθλητισμό και ζωολο-

γία- και έγραψαν θαυμάσιες και λεπτομερείς απαντήσεις. Η αγάπη για το αντικείμενό τους διαφαίνεται σε αυτό το βιβλίο, μεγάλο μέρος του οποίου τους οφείλουμε.

Η μεγαλύτερη ικανοποίηση ήλθε από τους αφοσιωμένους στο έργο τους εκπαιδευτικούς που εξέφρασαν την ευγνωμοσύνη τους προς εμάς «συμβάλλοντας στη μεταφορά προς το κοινό έγκυρης πληροφόρησης, αντιπαραθέτοντας διαδεδομένες εσφαλμένες αντιλήψεις». Ένα από τα πλέον αγαπημένα μας σχόλια προέρχεται από έναν καθηγητή ψυχολογίας του Χάρβαρντ με τον οποίο είχαμε συχνή επαφή τα τελευταία χρόνια: «Κατά την άποψή μου, είστε θεοί του αλλόκοτου και του θαυμαστού. Συνεχίστε». Σε ευχαριστούμε, Δρα C.

Τέλος, παραθέτουμε και εδώ την πρόσκληση που συμπεριλαμβάνουμε στο τέλος κάθε στήλης: στείλτε μια περίεργη ερώτηση στην ηλεκτρονική διεύθυνση strangetrue@compuserve.com και θα προσπαθήσουμε να την απαντήσουμε στις εβδομαδιαίες στήλες μας.

Bill Sones και Rich Sones

Σώμα

σώμα

σώμα

Οι άνθρωποι έχουν λευκές και κόκκινες μυϊκές ίνες, όπως τα κοτόπουλα;

Οι λευκές μυϊκές ίνες του στήθους του κοτόπουλου είναι ειδικά σχεδιασμένες για να εξασφαλίζουν άμεση δύναμη κατά την πτήση, αλλά γρήγορα οδηγούνται σε κόπωση, αναφέρει ο φυσιολόγος John Linderman από το Πολιτειακό Πανεπιστήμιο του Οχάιο. Οι κόκκινες μυϊκές ίνες στα κάτω άκρα προσδίδουν αντοχή, χάρη στην οποία το πτηνό είναι ικανό να βαδίζει για ώρες. Εντούτοις, η κατανομή αυτή αναστρέφεται στις πάπιες και τις χήνες, οι οποίες πρέπει να μεταναστεύουν σε μεγάλες αποστάσεις. Τα ψάρια διαθέτουν κόκκινες, ρόδινες και λευκές μυϊκές ίνες – σχεδιασμένες για αργή, ενδιάμεση ή ταχεία αντίδραση αντίστοιχα.

Όσοι επιδόθηκαν στον κανιβαλισμό θα μπορούσαν να πουν ότι, πράγματι, και οι άνθρωποι διαθέτουν λευκές και κόκκινες μυϊκές ίνες, ίσως λιγότερο ευδιάκριτες από τα ψάρια ή τα πουλερικά, που η κατανομή τους, όμως, διαφέρει μεταξύ των ατόμων. Στο σώμα ενός δρομέα μικρών αποστάσεων ή ενός αρσιβαρίστα δεσπόζουν οι λευκές μυϊκές ίνες, που είναι αποτελεσματικές στην άμεση σύσπαση. Περισσότερο κόκκινη σάρκα –με πλούσια αιμάτωση και αποτελεσματική οξυγόνωση– παρατηρείται στις βραδέως συσπώμενες ερυθρές μυϊκές ίνες των αθλητών αντοχής, όπως είναι οι ποδηλάτες και οι μαραθωνοδρόμοι.